

2.4.1: Institution provides opportunities for developing competencies and skills in different functional areas through specially designed activities / experiences that

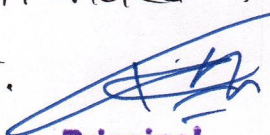
Any other relevant information

Report Writing

Understanding the 'SELF'

Today, On 24/11/2022 a program of Understanding the 'Self' under EPC-306 was conducted to the developement of different skills in students of S.S.S. College of Education Vishnupuri Nanded. Skit, speech and singing competitions were organized. In this, the students themselves realized that they have so many qualities and skills. By daring to go on stage, students were able to go confidently show their talents to others.

The program started at 11:30 am in the seminar hall. Presided over the program Hon'ble Principal Dr. B.G. Girgaonkar sir gave his valuable time and showed his presence. Pro. V.S. Mathpati, Pro M.P. Zhunjare, Pro. A.T. Gajbhare, Pro. Dr. S.K. Pachling, Pro A.N. Sontakke attended the program as the chief guest.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

The program started with garlanding the idol of Nataraja and lighting the lamp. The host of the program was our student B.Ed. III sem student Maroti More. Pro. Sontakke Sir introduced the program in his fluent style. After this Principal Dr. Girgaonkar Sir guided the students in his presidential speech on how to speak confidently in college life and how to progress in the future.

Immediately the main event began. At the beginning of the program, Shalini Londhe, a student, performed a devotional song on Krishna in her melodious voice. After this many students presented a prayer, patriotic song, and speech. Some students gave speeches on Chhatrapati Shivaji Maharaj, Dr. Babasaheb Ambedkar, Dr. APJ. Abdul Kalam and Dr. Sarvapalli Radhakrishnan.

Thus, on Thursday, January 24-2022 the Self Understanding program completed in our college.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Yashnupuri, Nanded.

Report Writer -

zhunjare, Gajbhare, Mathpati

Environment workshop held at Sahayog College of Education

Organized a one-day workshop on environmental awareness through the all Bhartiya Vidyarthi Gatividhi A.I.M in association with Sahayog Sevabhavi Sanstha Vishnupuri Nanded and Akhil Bhartiya Vidyarthi Parishad Nanded.

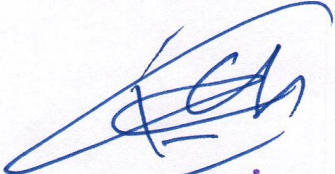
The program inaugurated by the in charge chancellor of Swami Ramand Teerth Marathwada University Dr. Jogendra Singh Bisen. Program presided by the Dr. Santukarao Hambarde in his prominent presence. National coordinating development student Mayur Jaheri, Dr. Parag Sadake, Dipali Chitte, Kedar Velparkar are presented there.

In the first session on this conference Dr. Parag Khadake presented his thoughts on 'Climate change Monsoon'. Then Mohini Mane presented her thought on G-2. Also in the session, Dr. Deepak Bacchewar the executive member of S.R.T.M.U. was present.

At the conclusion of the Environment Summit 2022, ABVP Dergisi ^{vice} president Pro. Geeta Sangvikaar, Director of Kalyankar classes, Shri Nagesh Kalyankar, Principal Dr. Balaji Girgaonkar, Principal Dr. Vishwanath Bhaskar, Principal Gharala Khan, Principal Sunil Hambarde, Principal Shivanand Barse were present to make this work successful.

Poster Release - The Environment 2022
poster release organized by Akhil Bhartiya Vidyarthi Parishad Nanded. and sahyog college of Education.

Principal
Sahyog Sevakbhai Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Educational trip of Sahayog Sevabhari Sanstha's college of Education Vishnupuri Nanded. In the morning of 5/12/2022 while we leaving Nanded, the principal of the college Dr. Baliji Girgaonkar sir broke the coconut in front of the car and wished us good luck for the trip. Along with Prof. Dr. Pachaling, Prof. Gajbhare mam, Prof. Zhunjare, Prof. Gajbhare and Prof. Sontakke Sir was present.

The bus left from Nanded in the morning, we reached Lonar at 12:30 noon. Lonar is a lake that is approximately 50,000 years old. And it is ~~the~~ a ~~natu~~ natural lake that was created by a comet or meteorite. Now a days Lonar is declared as a Ramsar Wetland. Lonar is located in Buldhana district of Maharashtra. Lonar crater is a wildlife sanctuary. There ~~are~~ ~~are~~ temples in the surrounding which ~~are~~ ~~are~~ twelve century.

②

Six hours passed to see Lonar Lake and its natural beauty. After that we sat in the car and left for the next experience.

Evening on the same day the trip reached Sindkhed Raja, a famous village in Buldhana district. The area of this village has an abundance of Sindi trees. The name Sindkhed may have been derived from it. Sindkhed Raja is a historical place. This is the birthplace of Chhatrapati Shivaji Maharaja's mother Jeejabai. Here in the southwest there is a Hemadpanthi Neelakantheshwar Temple. The temple is ancient and in a good condition. There is an inscription at this place. There are two ponds in the west, one of which is in good condition.

Lakhuji Tadhar's Rajprasad and Rangmahal have fallen due to the destruction of their buildings. Lakhuji's permanent monument and museum are spectacular.

The statues of two lions riding elephants near the entrance are attractive. To the right of the entrance is an inscription.

It is in a broken state the rest of the text is the genealogy of Jadhav family. Then in the evening we all left for the next place.

We all reached Shegaon at night.

For the overnight we stay at shegaon Bhakti Niwas. Next morning at 5:30 am we left Bhakti Niwas with all students for Gajanan Maharaj temple. While we are going to the temple by vehicle, ^{We saw} ~~Dr. Babasaheb~~ the statue of Dr. Babasaheb Ambedkar. As December 6 is Mahapari Nirvana. A wreath was placed at the statue of Babasaheb Ambedkar. All professors and students saluted the statue of Ambedkar by offering wreaths. After that we went to Gajanan Maharaj temple and had darshan.

Next our bus turned towards Ajanta Cave. We reached Ajantha ~~after~~ after a journey of about four hours.

Ajanta caves have an ancient and glorious history. In ancient times, Dharmashala, Caves and temples were mainly built for rest on the trade routes.

The caves at Ajintha are basically designed like a religious institute, there are a total of 29 caves. According to archeology these caves belongs to two different eras was created.

Cave no. 9, 10, 12, 13, 15 A have been carved during the Hinayana period. Caves numbered one to twenty nine may have been built during the Mahayan period. Gautama Buddha's form can be seen from all these caves. All caves are scattered around the Waghor river. Many caves are viharas. Ajanta caves is a long historical preservation of the heritage of Buddhism, with stone carving and paintings visible in the cave. Ajanta Caves was declared as a world heritage site by UNESCO in 1983. Our eyes were satisfied by seeing the Ajanta caves which bear witness to India's most ancient glorious history.

Thus we spent the whole day seeing Ajanta Caves and left at 9:30 pm on our way back.

'मेरी मिट्टी मेरा देश' उपक्रम सहयोग सेवाभावी अध्यापक महाविद्यालयात साजरा

दि. 09/08/2023.

अमृत महोत्सवी वर्षाच्या समारोपानिमित्त केंद्र शासनाच्या
सुचनेनुसार या वर्षी देशभर 9 ते 15 ऑगस्ट दरम्यान
'मेरी मिट्टी मेरा देश' हा उपक्रम सहयोग सेवाभावी
संस्था अध्यापक महाविद्यालय विष्णूपुरी नांदे येथे
राबविण्यात आला. स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवांतर्गत गेले
वर्षभर विविध कार्यक्रम सुरू आहेत. या अनुषंगाने देशात
'मेरी मिट्टी मेरा देश' या उपक्रमांतर्गत 'मातीस नमन',
कीरास वंदन हे अभियान राबविण्यात येणार आहे.
त्यासाठी 9 ते 15 ऑगस्ट या कालावधीत सहयोग महाविद्यालयात
पंचप्राण प्रतिष्ठा, शिलाफलक व कीरांना वंदन असे विविध
कार्यक्रम आखडावर राबविण्यात येणार आहेत. 15 ऑगस्टला
स्वतंत्रतेनंतर प्रत्येक गोवातील मूळभर भारी सन्मानाने
गोळा करून दिली येथे प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या कार्यक्रमासाठी
पाबविण्यात येणार आहे. या अनुषंगाने केंद्राच्या कॅबिनेट
सचिवांनी सर्व राज्यांच्या मुख्य सचिवांची 22 जुलै
रोजी दूरदृश्य फोनद्वारे बैठक घेतली. त्यात हे
कार्यक्रम राबविण्याचा आराखडा सादर करण्यात आला.
त्यानुसार, प्रत्येक ग्रामपंचायतीत 9 व 10 ऑगस्ट रोजी विशेष
ग्रामसभा घेण्यात येणार आहे. 11 ते 14 ऑगस्ट या
कालावधीत विविध उपक्रम राबविण्यात येणार आहे.
त्यात गोवातील विशिष्ट स्थिती 'शिलाफलक उभारणी
करून स्वातंत्र्यसैनिकांच्या सन्मान करण्यात येणार आहे.
या फालकावर पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या विजय 2047
हा संदेश व श्यामि शहीद वसिंच नाव उभारणार आहे.

गावान ७५ देशी हक्षांची लागवड करुन 'वसुंधा वंदन'
 करण्यात येणार आहे. दिनांक ९ व १० ऑगस्ट रोजी
 अमृत सरोवर किंवा गावान उपलब्ध जलाशयाच्या किाणी
 ७५ देशी पूजातीच्या रोपांची ह्वारोपन करणे. ११ ऑगस्ट
 २०२३ रोजी ग्रामपंचायत संबंधीत प्राथमिक आरोग्य केंद्र
 यांचे समन्वयाने आरोग्य तपासणी शिबीराचे आयोजन
 करणे. १२ ऑगस्ट २०२३ रोजी प्राथमिक / माध्यमिक शाळा,
 महाविद्यालय यांचे माफक प्रमाणफेरी, रांगोळी स्पर्धा,
 चित्रकला स्पर्धा, गिबंध-स्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा,
 इ. कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. १३ रोजी
 गावान सेल्फी पॉईंट तयार करुन सेल्फी घेण्याचे
 अभियान राबविले. १४ रोजी ग्रामपंचायत पंचायत
 समिती व निष्ठा परिषद सारखे बाबींचा निरास
 करण्यासाठी मोहीम राबविले. १५ रोजी ध्वजवंदन,
 राष्ट्रगीत व राज्यगीत गायन, गिरांचा सन्मान करणे.
 असे वेगवेगळे उपक्रम चालू आहेत. सहयोग कॅम्पस
 च्या वतीने सर्वांनी पंचप्राण प्राणिशा घेण्यात आली.
 यावेळी संस्थेचे सचिव डॉ. संतुकराम हळके साहेब,
 प्राचार्य डॉ. बालाजी गिरभाकर, प्राचार्य, भरकड विश्वनाथ,
 प्राचार्य, कानखेडे, प्राचार्य डॉ. अक्षता खान मंडा, प्राचार्य
 पांयाक, नसेच स्वतः बुनित्ये प्राध्यापक शिक्षकेतर
 कार्यारी व सर्व विद्यार्थी उपस्थित होते.

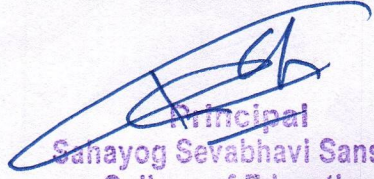

 Principal
 Sahayog Sevabhavi Sanstha
 College of Education
 Vishnupuri, Nanded.

सहयोग कॉलेज ऑफ एज्युकेशन मह्ये पत्रकार दिने साजरा.

6/01/2023

सहयोग सेवाभावी संस्था कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, नांदेड येथे राष्ट्रीय पत्रकार दिने साजरा करण्यात आला. दर्पणकार आचार्य बाळशास्त्री जांभेकर यांच्या जयंती तसेच पत्रकार दिनानिमित्त दि. 06/01/2023 रोजी सहयोग सेवाभावी संस्थेच्या वतीने सायिवे. डॉ. संतुकराव हेंड्रे यांनी नविन नांदेड आवातलि पत्रकारांचा साकार करून सन्मान केला. दि. 06/01/2023 रोजी दर्पणकार आचार्य बाळशास्त्री जांभेकर यांच्या जयंतीनिमित्त सहयोग सेवाभावी संस्था येथे पत्रकार दिनाचे औचित्य साधून परिसरातील नविन नांदेड आवातलि पत्रकार बंधूंचे साकार सोहळ्यांचे आयोजन करण्यात आले होते. या साकार सोहळ्याच्या अध्यक्षस्थानी संस्थेचे सायिवे डॉ. संतुकराव हेंड्रे यांच्या हस्ते साकार करण्यात आला. यावेळी पत्रकार तुकाराम सावंत, रमेश ठाकुर, किरण देशमुख, निव्कंठ वरेके, अनिल धमणे, गिहुपनी घोरे, स्वयाम जाधव, शिवाजी राजुरकर, संभाजी सोनकर, विठ्ठल शिंदे, संभ्राम मोरे यांचा साकार करण्यात आला. यावेळी डॉ. संतुकराव हेंड्रे मन व्यक्त केले. ते म्हणाले की पत्रकार हा समाजातील अग्रिम परंपरावर घाव घालून समाजाचे प्रबोधन करताना. त्यांच्यामुळे समाजातील अग्रगण्य विद्वानांचे काम होते. त्यांच्या हातून समाज घडवण्याचे काम होते. त्यांचा साकार होणे गरजेचे आहे. त्यामुळे पत्रकार दिना निमित्त त्यांचा साकार करण्याचा योग आला हे माझे आग्रह आहे. यापुढे ही पुढच्या हातून गिहुपनी पत्रकारीना वृत्ती ही अशी भावना आपल्या मनेगनातून व्यक्त केली. यावेळी कॉलेज ऑफ एज्युकेशन चे प्राचार्य डॉ. बालाजी गिरगावकर, प्रा. डॉ. पंचलिंग एस. के. प्रा. अनिल सोनकरके, प्रा. हुंजारे मीरा, प्रा. मरुपनी वैशाली, प्रा. राजभावे. श्री. खिंत शिंदे, श्री. लोखंडे, श्री. राजेश हेंड्रे, श्री. बालाजी किरकण यांची उपस्थिती होती.

Principal
Sanayog Seva Bhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sane Gurusji's birth anniversary was celebrated today on 24/12/2022 in Sahayog Sevabhavi Sanstha's college of education. The program was presided over by the principal of the college while Shrisagar sir was present as chief guest. The program was attended by Sontatke Sir, Pachling Sir, Zhunjare Madam, Mathputi madam, Gajbhare Madam, Hiwant Sir. and Rajesh Hambarede sir. B.ed. second year students also attended the event. The principal Dr. Girgaonkar Sir saluted Sane Gurusji's image by the garlanding it and the program began.

Some students expressed their thoughts. The chief guest gave an orientation speech. After that, the principal guided the students and wished them good luck for the exam. Student Maroti More concluded the program and gave vote of thanks.

अराव पाठ

अध्यापन हे एक शास्त्र आहे. अध्यापन
शास्त्राच्या जसजसा विकास होत गेला (उरणी नवनवीन
अध्यापन पद्धतींची भर पडत गेली) तसतसे त्या पद्धतीमध्ये
प्रशिक्षण देणे या गोष्टीला अधिक महत्त्व प्राप्त झाले.
'वर्तमान समाजासाठी शिक्षण वर्तमान असले पाहिजे,
शिक्षणापेक्षा समाज अधिक वर्तमान असणे असंभव आहे
व शिक्षणापेक्षा कोणत्याही देशातील शिक्षण अधिक
वर्तमान असणे शक्य नाही. तेव्हा आमचे शिक्षण व
त्यापेक्षा महत्त्वाचे म्हणजे आमचे शिक्षक वर्तमान असले
पाहिजेत.

विसाव्या शतकाच्या उत्तरार्धात शिक्षणशास्त्रा
चा विद्याशाखेन जे अतिशय नवे विषय उदयास आले
त्यात एक महत्वाचा विषय आहे, आशययुक्त अध्यापन
पद्धती. (content - ~~com~~ methodology). महाराष्ट्रात
१९०६ साली माहवामिके शिक्षकांचे पहिले प्रशिक्षण महाविद्यालय
निघाले. तेव्हापासून सामान्य अध्यापन पद्धती विकसित
जाऊ लागली. तेथूनच अद्ययन अध्यापन पद्धतीचा
लांबक हा अध्यापनाकडे अधिक झुकला. (साहाय्य संस्था
Vishnupuri, Nanded.)

बालकेंद्रित शिक्षण पद्धती हाध्ययनाकडे दृष्टिकोण लक्ष देण्यास सुरुवात केली. त्यामुळे आशयाला दृष्टिकोण महत्त्व प्राप्त झाले. त्यातुनच प्रश्न उभा राहिला. आशय महत्त्वाची, पद्धती महत्त्वाची त्याच्या (सुवर्णमध्य म्हणजे 'आशययुक्त आस्थापन पद्धती' होय.

शिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे तीन

प्रमुख घटक मांडण्यात आले. ते म्हणजे ① आस्थापनशास्त्रीय तात्त्विक दृष्टिकोण (Pedagogical theory course) ② सह समाजकार्य (Working with the community) ③ आशययुक्त आस्थापन पद्धती (Content cum methodology) या तीन घटकांपैकी आशययुक्त आस्थापन पद्धती हा सर्वात महत्त्वाचा घटक मानण्यात आला. या घटकास 60% भारांश देण्यात यावा. असे चौकटीत स्पष्टपणे नमूद करण्यात आले आहे. आस्थापन शास्त्रीय तात्त्विक दृष्टिकोण आणि सह समाजकार्य या घटकांना प्रत्येकी 20% भारांश देण्यात यावा. याच्या अर्थ शिक्षणशास्त्राच्या विचारमंडनातून इष्टीपथास उभारलेला महत्त्वाचा घटक म्हणजे 'आशययुक्त आस्थापन पद्धती' होय.

छात्रआस्थापक यांनी धनगरवाडी प्राथमिक शाळेवर किमान 2 शैक्षणिक साधनांसह वरिष्ठांच्या मार्गदर्शनाखाली तीन दिवस विद्यार्थ्यांनी आशययुक्त आस्थापन पद्धतीचे पाठ सहयोग आस्थापक विद्यालयातील छात्रआस्थापकांनी पाठ घेतले. सहयोग आस्थापक विद्यालयाचे प्राचार्य, डॉ. बालाजी गिरगावकर यांनी सुरुवातीस प्रास्ताविकाने विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. तसेच आस्थापक महाविद्यालयातील प्राध्यापक डॉ. पचलिंग एस. के, प्रा. सोनरकरे, प्रा. सौ. मधुपती, प्रा. सौ. मिरा खुंजारे, प्रा. राजभारे, प्रा. डॉ. शंभुजी आठरे, प्रा. भोसकर मंडा उपस्थित होते.

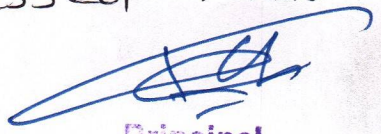

Report

Constitution Day

Today 26/11/2022 Constitution Day was celebrated at S.S.S College of Education Vishnupuri, Nanded. Principal Girgaokar Sir presided over the program and M.P. Zhunjare and A.T. Gajabhare were present as chief guests. The program started by offering garland to the photo of Dr. Babasaheb Ambedkar.

The program was moderated by B. ed. III semester student Maroti More. At the beginning of the program Miss Vijaya Kamble performed Bheem-Greet in a melodious voice. After this, the wall poster of the student Anand Sakirge on the Constitution was unveiled by the principal. Later the students Narghare and Thorat expressed their thoughts.

Principal
Bahayog Sevabhai Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

After the main speaker Madam Zhunjare presented her ~~on~~ views on the beginning of constitution, background, articles and fundamental rights and the current situation of the constitution ~~in her~~ Day in her eloquent style.

In the presidential speech Principal Dr. Girgaonkar gave deep guidance to the students on how to survive the competition.

Madam Gajabhare concluded the program by reading the constitution. The vote of thanks ^{was} done by the student Navghare. Finally the wall posters made by all B.Ed. students was displayed.

This is how Constitution Day was celebrated in our college.

Principal
Sahayog Sevakbhai Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

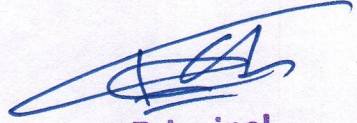
— Mathpati V.S.
— M. P. Zhunjare

Savitribai Phule Jayanti celebrated at Sahyog Sevakhari Sanstha's college of Education Vishnupuri Nanded.

Salutations on the birth Anniversary of Kranti Jyoti Savitribai Phule at Sahyog Sevakhari Sanstha's College of Education Vishnupuri Nanded.

On this occasion, Teachers of Government College of Education Nanded - Pro. Shaila Sarang, Pro. Ramteke Madam was present and our principal Dr. Balaji Girgaonkar was chief presence. The image of Savitribai Phule was worshiped by dignitaries. At this time Assistant professor Dr. Somnath Pachling felicitated by dignitaries present on the occasion of awarding Divyang Energy Award at Nagar. On this occasion Pro. Meera Zunjare, Pro. Vaishali Mathpati, Pro. Ashwini Gajabhare, Pro. Anil Sontakke, Dr. Sapre, Pro. Joshi and all faculty and students were present.

Principal
Sahyog Sevakhari Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

महिला व बालविकास केंद्र भेटाचा अहवाल
“To visit Mahila & Child Development Centre and Write, Report.”

आज दि. 15/11/2022 रोज मंगळवार या दिवशी ठीके दुपारी 1:00 वाजता जिल्हा महिला व परीक्षित (बाल विकास) अधिकारी कार्यालय शास्त्रनिगर (भाग्यनगर) नांदेड या ठिकाणी सहयोग अध्यापक महाविद्यालय, विष्णुपूरी, नांदेड तृतीय सेमीस्टर-च्या छात्राध्यापकांने “स्त्री शिक्षण” या प्रात्यक्षिकांतर्गत भेट दिली असता सर्व वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी विद्यार्थ्यांना सखोल असे मार्गदर्शन व ब्रेट अधिकाऱ्यांशी संवाद साधण्याची विद्यार्थ्यांना संधी मिळाली. त्यामध्ये श्री. एस. पी. खानापूरकर सर जिल्हा महिला व बालविकास अधिकारी यांनी महिला व बालविकास अधिकारी यांनी महिला संरक्षण विषयक घटनेतील तरतुदी व बालकासंबंधी घटनेतील तरतुदी या विषयावर मार्गदर्शन केले. त्यानंतर श्री. दवणे सर यांनी बाल विकास बाल संरक्षण बालकांच्या समस्या बाल छेडण अधिनियम योजना व कार्यक्रम यावर मार्गदर्शन केले. त्यानंतर विद्या आळणे मॅडम यांनी बालकांचे संरक्षण बाल, विकासातील समस्या विकासाच्या व पोषक आहाराच्या योजना, बालका विरुद्ध राज्यात घडलेले गुन्हे भारतातील महिलांच्या समस्या यावर मार्गदर्शन केले. त्यानंतर प्रयाग सोनकांबळे मॅडम (विधी अधिकारी).

यांनी महिलांचे सबलीकरण, महत्वाचे महिलाभिमुख
कायदे, महिला कल्याण, महिला कल्याण व
राज्यात महिला विरोधात झडलेले गुन्हे महिला
विषयक अधिनियम, कमकुवत समाज घटक यावर
स्वखोल मार्गदर्शन केले. स्त्री शिक्षण या विषयचे
मार्गदर्शक डॉ. पंचलिंग. एस. के. यांनी सुरुवातीला
प्रास्ताविकात "स्त्री शिक्षण" या विषयांतर्गत येणाऱ्या
महत्त्वपूर्ण घटक तसेच प्रात्यक्षिक का महत्वाचे
आहे हे प्रास्ताविकात सांगितले. संप्रेषण, पोषक-आहार
विज्ञान, मानव विकास वर्तनाचे सिद्धांत व तत्वे आणि
प्रगत बालअभ्यास पद्धती व बालविकास ह्या
घटकांना स्पर्श करण्यात आला. आज जागतिक समाज
मनावर तरुण पिढी (Youth Generation) अधिराज्य
जाणवताना दिसत आहे. बहुराष्ट्रीय नामांकीत संस्था
कंपण्यावर भारतीय तरुण पिढी विराजमान होताना
दिसत आहे. याचे मुख्य कारण म्हणजे सुशिक्षित,
सुसंस्कृत आणि तरुणात असलेला विशाल हुष्टिकेन.
तसेच वैश्विक स्पर्धेला सामोरे जाण्याचे धाडस,
अशा ह्येयनिष्ठ तरुणांकडे पाहूनच स्व. डॉ. अब्दुल
कलाम यांनी भारत 2020 पर्यंत महाशक्ती
होण्याचे स्वप्न पाहिले होते ते आपणास कृतीतून
साकार करण्याचे आहे एवढेच. मानसशास्त्र,
मानवी हक्क, महिला व बालविकास योजना,
महिला व बालक कायदे, बालविकास व महिला विकास

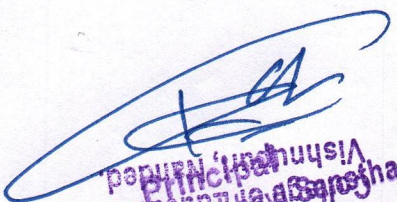
या घटकाविषयी स्वरवेल मार्गदर्शन मिळाले.
वरिष्ठ अधिकार्यांनी असे सांगितले की, आम्हाला
२४ तास उबुटीवर असावे लागते. कारण कधी
कोणती केश येईल सांगता येत नाही. येणारे
प्रकरण हे खुपच संवेदनशील (sensitive)
असतात. उदाहरणादाखल सांगायचे आल्यास
कोर्टाकडे हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियम,
२००५ अंतर्गत न्यायदंडाधिकारी हे पिडीत महिलांस
त्रास देणारे पती किंवा इतर नातेवाईक,
Live in Relationship या तत्त्वानुसार एकत्र
राहणारा पुरुष साथीदार अथवा त्याचे नातेवाईक
यांचेकडून शारीरिक, लैंगिक, आर्थिक आणि तोंडी
किंवा भावनिक अत्याचाराने पिडीत महिलांना
निवासाच्या अधिकारासह तिच्या सुरक्षिततेसाठी
इतर आदेश करून त्याद्वारे महिलांचे सांविधानिक
अधिकार सुरक्षित करू शकतात. या जाणीवचा प्रकारचे
कायदे, योजना आम्हाला व आमच्या छात्राध्यक्षांना
माहिती करून देण्यात आल्या. छात्राध्यक्षांना
अधिकार्यांशी समोरा समोर प्रश्न विचारून उत्तरे
जाणून घेण्याची संधी मिळाली. शेवटी आमच्या प्रदर्शन
स्वरुपेन अध्यापक महाविद्यालयाचे प्राचार्य,
डॉ. बालाजी गिरगावकर सर यांनी मांडले.
सर्वांनी कार्यालयाने एक ग्रुप फोटो व कार्यालयाच्या
बाहेर एक ग्रुप फोटो काढला तेथून एक प्रमाणपत्र
छात्राध्यक्षांना देण्यात आले.

SAHAYOG COLLEGE OF
EDUCATION (CBED).

EDUCATIONAL TOUR REPORT.

YEAR 2022.

Principal
Sahayog College of Education
Vishnupuri, Hadda.

date: 08/12/2022

सहयोग कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, विष्णुपूरी, नांदेड
येथील बी. एड. (तृतीय सेमिस्टर) च्या छात्राभ्यापकांची
शैक्षणिक सहल दिनांक 05/12/2022 ते 06/12/2022
चा दोन दिवशी लोणार सरोवर, सिंदखेड राजा (जिजाऊ
जन्मस्थान), अजिंठा लेणी या ऐतिहासिक व भौगोलिक
स्थळांना भेटी देण्यात आल्या आहेत. भेटीदरम्यान
विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष स्थळ पाहण्याची संधी मिळाली व
सखोल मार्गदर्शन करण्यात आले. सकाळी ठिक 7:00
वाजता नांदेड येथून बस दिनांक 05/12/22 रोजी निघाली.
लोणार सरोवर या ठिकाणी (दुपारी 12:30 वाजता पोहचली.
लोणार सरोवर छात्राभ्यापकांनी 6 तास पाहिले. त्यामध्ये
लोणारसचे सरोवर महाराष्ट्र राज्यामध्ये (बुलढाणा जिल्ह्यातले
यवत्या पाण्याचे तिसरा सरोवर आहे. याची निर्मिती एका
उल्कापातामुळे झाली. हे सरोवर औरंगाबाद शहरापासून
150 कि.मी. अंतरावर आहे. लोणार हे बेसोल्ट खडकातील
एकमेव मोठे आघाती विवर आहे. याचे पाणी अल्कधर्मी आहे.
लोणार सरोवराच्या जलनासाठी व संवर्धनासाठी लोणार
विवर हे वन्यजीव अभयारण्य म्हणून घोषित केले आहे.
तेथेच या परिसरात अंदाजे बाराशे वर्षांपूर्वीची मंदिरे
आहेत. त्यातील 15 मंदिरे विवरातच आहेत. आणखीच
मंदिरे आहेत. पुढच्यावाचे क्षेत्रफळ 1.13 चौ. कि.मी.
स्तरासरी खोली 137 मी आहे. सरोवराची निर्मिती
52,000 ± 6000 वर्षांपूर्वी झाली असे मानले जाते पण
2010 साली प्रकाशित झालेल्या एका शोधविबंधात
सरोवर वय 5,70,000 ± 47,000 वर्षांचे असे वर्तवण्यात
आले आहे. अमेरिकेतील स्मिथसोनियन संस्था (U.S.A.)

भुनायटेड स्टेट्स जिओग्राफिकल सर्व्हे तसेच
भारतातील जिओलॉजिकल सोसायटी ऑफ, इंडिया,
फिजीकल रिसर्च मेमोरेटरी, इंडिया इन्स्टिट्यूट ऑफ
टेकनॉलॉजी, स्वरागपूर (इंडिया) यासारख्या संस्थानी
या सरोवरावर बरेच संशोधन केले आहे.

आता महाराष्ट्रातील नांदूर महेश्वर नंतर लोणार
सरोवर हे दुसरे शमसव पाणथळ स्थळ ठरले आहे.
पूर्वी लोणार सरोवर हे ज्वालामुखी प्रवाहाचे बुगारिय
प्रक्रियेमुळे निर्माण झाले आहे. असे मानले जाते.

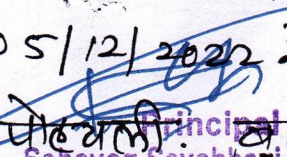
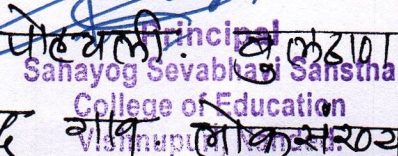
पण एक अतिवेगवान (बुमकेतू किंवा उल्का) निथे शब्दाल्याने
ते निर्माण झाले आहे. निथे प्लॅंकिओकलेज नावाचे
खनिज सापडले आहे. हे खनिज एकतर मारकेलिनाइट
महेश्वर (दुपांतरीत) झाले आहे. किंवा त्याच्या महेश्वर प्लेनर
डिफॉर्मेशन वैशिष्ट्ये आहेत. असे फक्त अतिवेगवान
वस्तूच्या आघातामुळेच होऊ शकते. त्यामुळे सरोवराची
निर्मिती उल्केमुळे झाली यावर शिकका माराव झाले आहे.

सरोवराचा आकार काहीसा अंडाकृती आहे. (उल्का
पुर्वेकडून 35 ते 40° अंशाच्या कोनाने आली आणी
आदकली. सरोवराच्या वयाचे अनेक अंदाज वर्तवण्यात
आले आहेत. थर्माल्यूमिनेसेन्स तंत्रज्ञानावरून काढलेले
वय अंदाजे $52,000$ वर्षे आहे. डारिकेडिल अरगॉन
डेटिंग वापरून काढलेले वय $5,47,000$ आहे. वयाचा
नवीन अंदाज सरोवराच्या कडेला झालेल्या सिजेशी
सुसंगत आहे. पौराणिक आख्यायिकेनुसार लवणासूर
नावाच्या राक्षसाला विष्णूने मारले. त्याच्या नावीवरूनच
या सरोवरास या परिसरास लोणार हे नाव मिळाले.
ब्रिटिश अधिकारी जे. ई. अलेक्झांडर यांनी इ. स. 1823

मह्ये विवराची नोंद केली. तसेच आईना-ए - अकबरी, पद्म पुराण व स्कंध पुराण यासारख्या प्राचीन ग्रंथातही संदर्भ आढळतो. प्राचीन ग्रंथात या स्त्रोवराचा उल्लेख 'विराजतीर्थ' किंवा वैरजतीर्थ असा केला जात असे. त्यानंतर विहिरिल्ल देवाच्या मंदिराकडील पाणी गोठ आहे तर तिच्या विरुद्ध बाजूचे पाणी हे स्वारे आहे. त्यामुळे सासू-सुनेच्या विहिर असे संबोधले आहे. भारतातील परंपरेत जलतीर्थ, स्वाततीर्थ, कामतीर्थ, मोक्षतीर्थ असे तीर्थचे विविध प्रकार सांगितले आहे. जलतीर्थमुळे शारीरिक शुद्धि होते व मन प्रसन्न होते, अशी धारणा आहे. जलतीर्थ व मोक्षतीर्थ असे दोन्ही सासू सुनेचे विहिरीचे पौराणिक महत्त्व सांगितल्या जाते. त्यामुळे ही विहिर पर्यटकांसाठी आकर्षक केंद्र सिद्ध आहे. लोणार स्त्रोवर जवळ 700 मि. अंतरावर छोटासा स्वहंगी पडलेली आहे जेथे हनुमान मंदिर आहे.

सहल नोंदेडून विद्यार्थ्यांना सहयोग कॉलेज डॉ. एम्बुकेशन चे प्राचार्य, डॉ. बालाजी गिरगावकर सर यांनी गाडीच्या समोर नारड फोडून सहलिसाठी शुभेच्छा दिल्या. स्त्रोवर कॉलेजमधील प्रा. डॉ. पंचलिंग एस. के., प्रा. स्ने. सुंजारे मॅडम, प्रा. गजमारे मॅडम, सहल प्रमुख प्रा. शेनटकर. ए सर उपस्थित होते.

त्यानंतर दि. 05/12/2022 रोजी स्थायिकाकी सिंदखेड राजा जेथे पोहचली.
 जिल्ह्यातील एक इतिहास प्रसिद्ध
 विष्णुपुत्राच्या

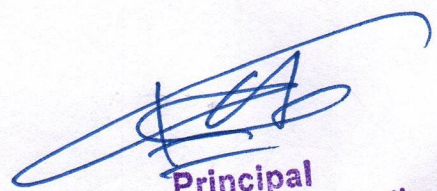

आणी देऊडगाव राजाच्या आग्नेयेस सु. 14 कि.मी.
 वर वसले आहे. या गावाच्या नावाविषयी काही
 दातांकथा असून त्यांपैकी सिंधुराभनामक राजाने ते
 वसविले, म्हणून त्याचा अपभ्रंश होऊन ते सिंदरवेड
 झाले असावे तर काहींच्या मते हे सिद्धक्षेत्र म्हणजे
 संतांची भूमी वा खेडे होते. सर्वसाधारणतः या गावाच्या
 परिसरात सिंदी वृक्षांची विपुलता आहे. त्यावरून
 सिंदरवेड हे नाव ठरू झाले असावे. या गावाप्राचीन
 इतिहास ज्ञान नाही तथापी मह्यकाळाने ब्रह्मनीची
 स्तप्ता यावर होती. अलाउद्दीन अल्मर (कार. 1436-58)
 या ब्रह्मनी सुलतानने तेथील काजीस हा परगणा
 जहागीर म्हणून 1450 मध्ये दिला. या घराण्याने
 सु. 100 वर्षे जहागीर उपभोगली. नंतर या परगण्याची
 सर्व सुत्रे जाधव घराण्याकडे आली. कसेलीच्या राजपूत
 वंशाशी त्यांचे घागेदारे असल्याने ते मानित, तर काहींच्या
 मते ते देवगिरिच्या यादव वंशाचे असून यादव जाधव
 झाले असावेत. या घराण्यातील भस्वजी जाधव हे एक
 पराक्रमी सरदार होत. त्यांची कन्या जिजाबाई हिचे हे
 जन्मस्थान असून, तात्कालीन सुर सरदार शहाजीराजे
 त्यांचे जावई होत. छः शिवाजींचे भस्वजी हे मातुल
 घराण्याकडून आजोबा होत. त्यांनी 1614 ते 1629 दरम्यान
 कधी भोगल, तर कधी जिजामशाही यांची आदलून
 बदाप्पन चाकरी केली. झेनेक झेनेक लढ्या
 जिंकल्या. सहारानील नेत्रहाय आवागमि हेगाडपंथी
 नीलकंठेश्वर मंदिर सुस्थितीत असून त्यावर एक पुसट

शिलालेख आहे. पश्चिमेस दोन तलाव असून, त्यावर त्यांपैकी एक मोठी तलाव स्थितीत आहे. तरुजीचा राजप्रसाद, रंगमल्ल या वारस दुर्लक्षित्यामुळे यांची पडझड झाली आहे मात्र तरुजीचे स्मारक व समाधीस्थान प्रक्षेपीय असून, त्याच्या प्रवेशद्वाराजवळ हलकिल स्वार झालेल्या दोन सिंहच्या मूर्ती आकर्षक आहेत. प्रवेशद्वाराच्या उजवीकडे एक शिलालेख आहे. तो ब्रह्म स्थितीत असून उर्वरीत मजकुर जाधव घराण्याची वंशावळ आहे. या स्मारकाच्या बाजूला एक छोटे रामेश्वराचे तरुजींनी बांधलेले मंदिर आहे. याशिवाय जगदेवरावांनी बांधलेला एक मोठा तलाव आहे.

पशुपालन व शेती हे येथील लोकांचे प्रमुख उद्योग असून घोंगड्या बागिच्याचाही जेथे मोठ्या प्रमाणावर व्यवसाय चालतो. त्यानंतर (दुसऱ्या दिवशी) सायंकाळी साधारणतः रात्री ७:०० वाजता सहल शेगावकडे रवाना झाली. रात्रीच्या मुककाम शेगाव (गजानन महाराज मंदिर) आनंद विहार येथे करण्यात आला.

Principal
Sahayog Sevakbhai Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

शैक्षणिक सहल - अहवाल लेखन

(7)

सहलीचा आज दुसरा दिवस दिनांक 10/12/2022,
आम्ही सकाळी 5-30 वा. भक्ती निवास येथुन तयार होऊन
सर्व विद्यार्थ्यांसह सहलीच्या वाहनाने गजानन ~~महाराजांच्या~~
महाराजांच्या मंदिराकडे प्रस्थान केले. आम्ही वाहनातून
ऊतरून मंदिराच्या दिशेने जाताना डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या
पुतळा आसण्या दृष्टीस पडला ~~आम्ही~~ मोठा मोठा
जुळून आला. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या महापरिनिर्वाण
दिन (6 डिसेंबर) च्या निमित्ताने आम्ही सर्व प्राध्यापक
वृंद, डॉ. एस. के. पंचालेकर सर, प्र. ए. ए. यन सोनटकरे सर,
प्र. एम. पी. झुमारे माँउम, प्र. ए. टी. गजभारे माँउम व
सहलीतील सर्व छात्र अध्यापकांनी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या
पुतळ्याला पुष्प हार अर्पण करून अभिवादन केले.

तेथुन पुढे आम्ही गजानन महाराजांच्या दर्शनासाठी
गेलो. मंदिराच्या प्रवेशद्वारा जवळ गेलो तेथे भाविकाना
नपासनी करून आत सोडण्यात येत होते. आम्ही देखील
नपासनी करून आत सोडण्यात आली. मंदिरात प्रवेश
केल्यानंतर महिला व पुरुषांच्या दोन वेग-वेगळ्या रांगा
करण्यात आल्या होत्या त्यात आम्ही सर्व प्राध्यापक व
सर्व विद्यार्थ्यांनी एका मागोमाग एक गजानन महाराजांच्या
दर्शन घेतले. दर्शन झाल्या नंतर तेथेच आम्ही नाष्टा केला.

तेथुन पुढे आमची गाडी अंजिठा लेण्याकडे वळली.
झुमारे चार तासाचा प्रवास करून आम्ही अंजिठ्याला
पोहचलो. वाटेतच दुपारचे जेवण देखील झाले अंजिठ्याच्या
प्रवेशद्वारा जवळ ~~करताच~~ तेथील कर्मचाऱ्यांनी आम्हाचे वाहन
पार्किंगला लावण्यास सांगितले. तेथुन पुढचा प्रवास
तेथील महाराष्ट्र राज्य परिवहन मंडळाच्या बसने आम्ही
केला काही वेळातच बस आम्हाला वर लेणी पर्वताकडे
ओढून गेली तेथुन आम्ही गाडीतून उतरलो आणी
लेणी पर्वताकडे पाहतच राहिलो जेवढी ~~वेळ~~ ते
अविश्वसनीय होते. ~~आम्ही~~ ~~वेळ~~ ~~आम्ही~~

(४) ध्यानंतर आम्ही अंजिठा चेथील कायलिचात लेणी पाहण्यासाठी रिकीट काउंटर वरून खवनिांची रिकीट काढली व लेणी कडे जाण्यासाठी वळलो, सुरुवातीला लेणी पर्यताकडे पाहताच अविश्वनीय अवभूत आणी नयनरम्य दृश्य दिशले ते दृश्य डोळ्यात साठवून ठेवावे असे होते अंजिठा लेण्या चा आपल्या सान्घिनतम वैभवशाली इतिहासाशी साक्ष देत होत्या.

वैभवशाली इतिहासाशी साक्षात् संबंधात घडव्यात

● अंगीठ्या इतिहास घडव्यात सांगण्याचे लोले तर, प्राचीन भारतात हमशाळा, लेणी मंदिरे खुद्दा मुख्यत्वे व्यापारी मार्गावर विशांती लागी उभारण्यात येत असत. त्यांच्या उद्देशा वाटसरुना सुरक्षित आश्रयस्थान मिळवे असा असे त्यांना राजप्राय, हमश्रिय व लोकाश्रय असे अंगीठा गावा जवळची लेण्याची निमिती ही याच उद्देशातून सुरु झाली असावी. काळांतराने तिचे रुपांतरा एका नितांत खुंदर अशा चित्रकला, शिल्पकला, दालनात झाले. मात्र या लेण्याची मुळ रचना एखाद्या हार्मिक शिष्टाणुसंस्थे शास्त्री आहे.

शास्त्री साहे. पुरातत्त्विक शास्त्रीय पुराव्यानुसार ही लेणी दोन वेगवेगळ्या कालखंडात निर्माण केली गेली. 9, 10, 12, 13 व 15 A ही लेणी हीनयन कालखंडात कोरली गेली असावी हा कालखंड साधारणातहा इ.स पूर्वच्या दुसऱ्या शतकाच्या सुमारास सुरू झाल्या. या शगळ्या लेण्यातून बुध्दाचे दर्शन स्तुप रूपात होते.

७) ही लेणी सोडून एक ते एकोणिस क्रमांकांची लेणी ४०० ते ९०० वर्षानंतर इ. स. सनाच्या ६ व्या व ७ व्या शतकाच्या आसपास 'महायान' कालखंडात निर्मिती केली गेलेली असावीत या लेण्यातून बुद्धांचे सर्वसामान्य लोकांश परिचित असे रूप दिसून येते. 'महायान लेणी' ही वाकाटक राजांच्या राजवटीत निर्मिली गेली. त्यामुळे त्यास एकेकाळी "वाकाटक लेणी" असे ही संबोधले जाई. ही लेणी वाकाटक साम्राज्याच्या हानानंतर त्यांची निर्मिती अचानक थांबली व ही लेणी नियोजित अव्यवस्थेपासून वंचित राहिली.

ही सर्व लेणी वापूर

नदीच्या आसपास विखुरलेली आहे. ती नदीच्या पात्रा पासून १५ ते ३० मी. (४० ते १०० फूट) उंचीवर कातळात आहेत. हीनयान कालखंडातील लेण्या पैकी ९ व १० क्रमांकांची लेणी नैऋत्य आहे व १२, १३ ही लेणी आणि १५ (अ) क्रमांकाचे लेणे विहार आहेत. महायान कालखंडातील लेण्यापैकी १९, २६ व २९ लेणी नैऋत्य अथून १, २, ३, ५, ६, ७, ८, ११, १४, १५, १६, १७, १८, २०, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८ क्रमांकांची लेणी विहार आहेत. विहार साधारणपणे नैऋत्य आकाराचे असून त्यांची लांबी सुमारे १७ मी (५२ फूट) पर्यंत आहे. हे विहार ~~मुश्किल~~ मुख्यतः मिथुना साहचर्याने होते.

(10)

तर चैत्यगृहे शुद्ध परंपरा व परम्पारिक पुजे शाही
वापरण्यात येत. कलांतराने विहारात ही मूर्तिची
स्थापना शाही बग्राच विहारांना सोपा व अंगण
करण्यात आले व तेथील दगडात कलाकुसर व चित्रे
काढण्यात आली.

बौद्ध धर्माचा वारसा जतन करणारी

प्रदिर्घ ऐतिहासिक कालखंडाची पार्श्वभूमी लाभलेली

- अंजिग लेणी चा भारतान्ची जगातिक आंतरराष्ट्रीय
पर्यटनासाठी ठळक झोळख करून देणाऱ्या महत्वाच्या लेणी
आहेत. भारतान्च्या केंद्रीय पर्यटन मंत्रालयाच्या प्रतिष्ठीत
पर्यटन स्थळ प्रकल्पात देशातील 12 पर्यटन स्थळांची
निवड करण्यात आली असून महाराष्ट्रातील अंजिग व
वेरुळ लेण्याचा यादीत समावेश आहे अंजिग लेणी ही
जगातिक वारसा स्थळ म्हणून युनेस्को ने इ.स 1983
- अंजिग लेणी चा लेण्यांना भारतातील
शाही घोषित केली आहे. आणि त्या लेण्यांना भारतातील
पहिल्या जगातिक वारसास्थळांचा मान आहे. जून 2013
मध्ये महाराष्ट्राच्या शात आर्य्याची घोषणा करण्यात
आली असता यात अंजिग लेणी हे प्रमुख आर्य्य
उरले आहे.

भारताच्या प्राचीनतम वैभवशाली इतिहासान्ची

साक्ष देणाऱ्या अंजिग लेण्या पाहून आम्हा सर्वजण नेत्र
तृप्त झाले आणि मन गौरव्णीत झाले

Principal
Sahayog Sevakbahi Sanst
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

11

हे नेत्रशुद्ध अनुभव मनात साठवून आम्ही परतीच्या
प्रवाशाला निघालो. वाटेत आम्ही रात्री ठीक १:३०
वाजता होटेल 'गारवा' चेथे जेवण घेतले आणि
पहोते पहोते ५ ला नांदेड गाठले. बस प्रकारे
आमची शैक्षणिक सहल संपन्न झाली.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

2.4.1
Report.

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

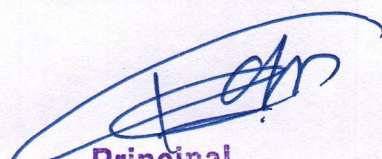
Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Assesment of Learning

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

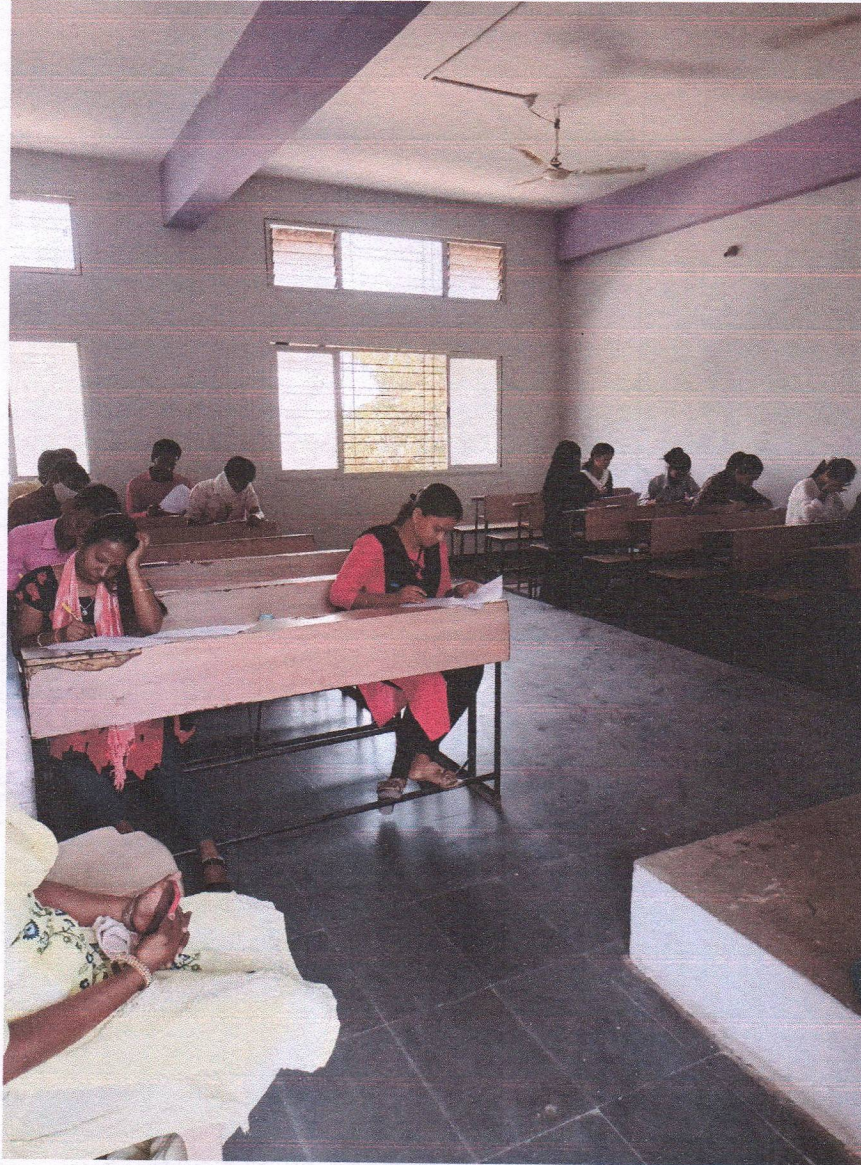

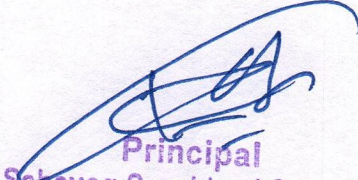

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Community Engagement

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

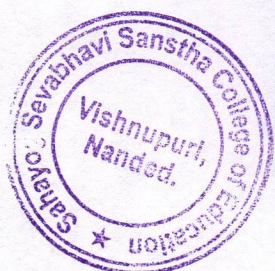
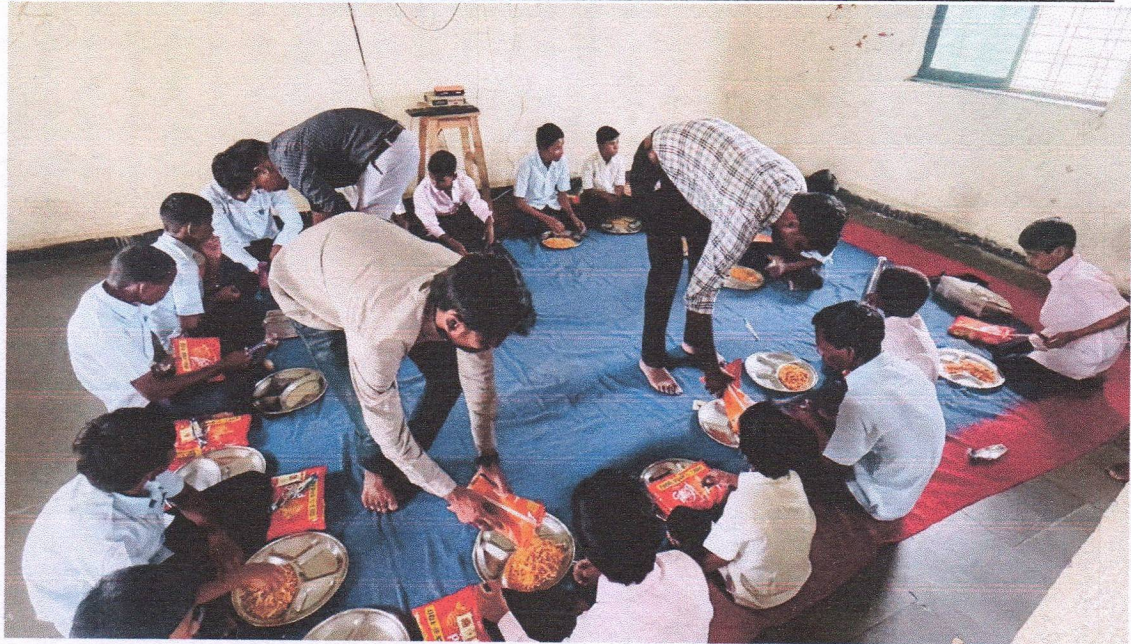

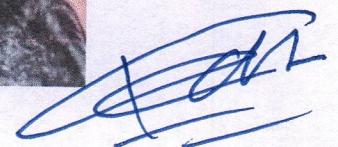

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Educational Tour

Shot on OnePlus
Pune Division, Maharashtra 2023 04 17 05:54
By Mojesh

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

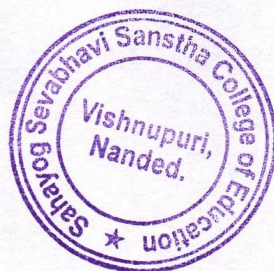

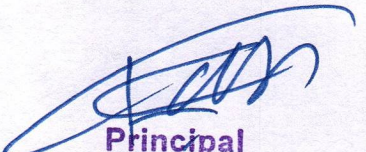

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

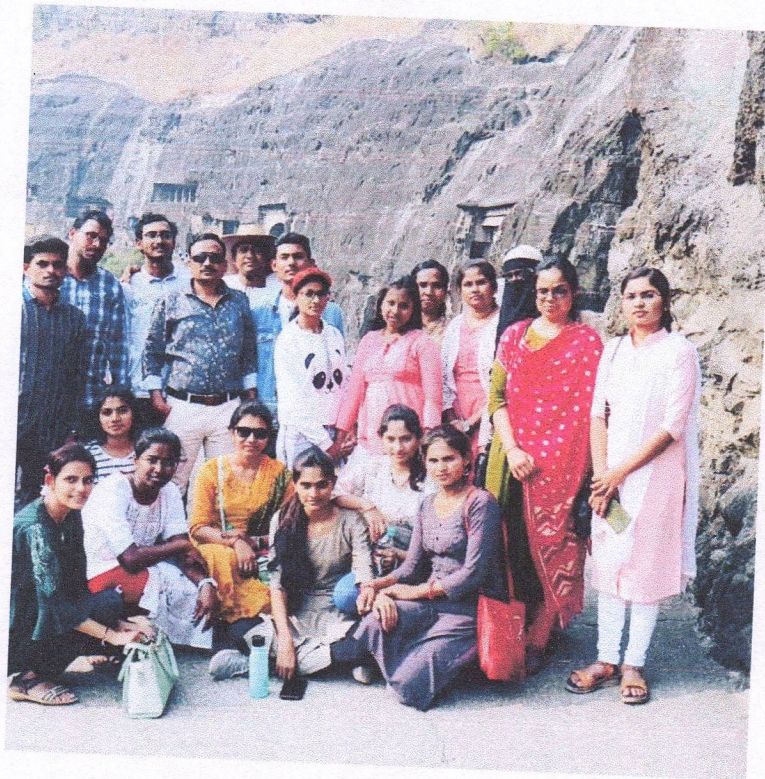

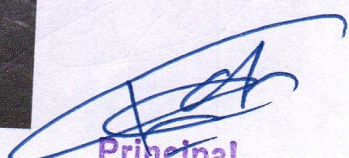

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Visit to Women's and Child Development office

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Visit to Blind school

[Signature]
Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Visit to child and Rehabilitation Center

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

Teaching Aid preparation Workshop

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

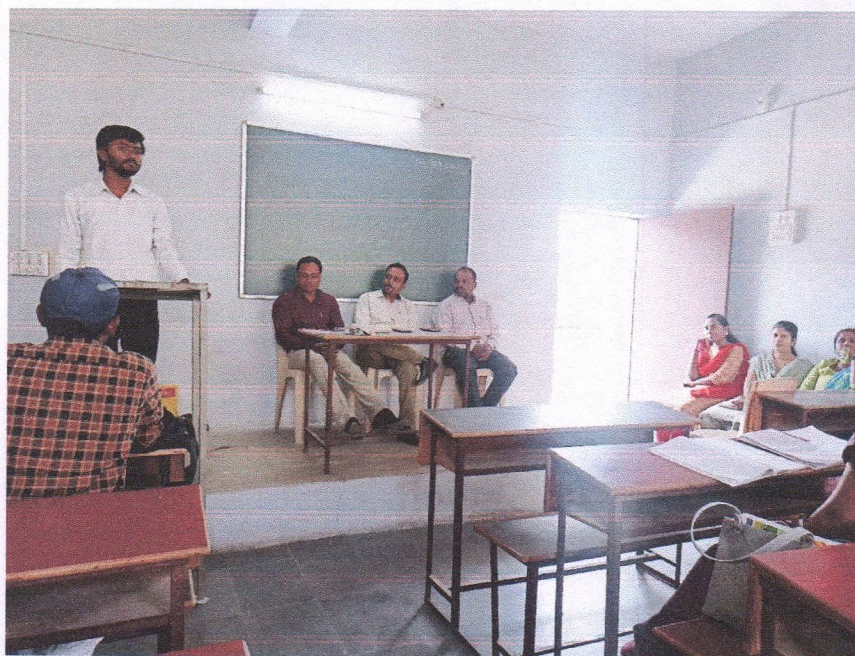
Sahayog Sevabhavi Sanstha COLLEGE OF EDUCATION

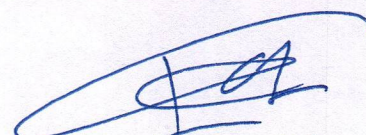
Vishnupuri, Nanded. – 431606. (Maharashtra)

(Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B) & Affiliated to Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.)

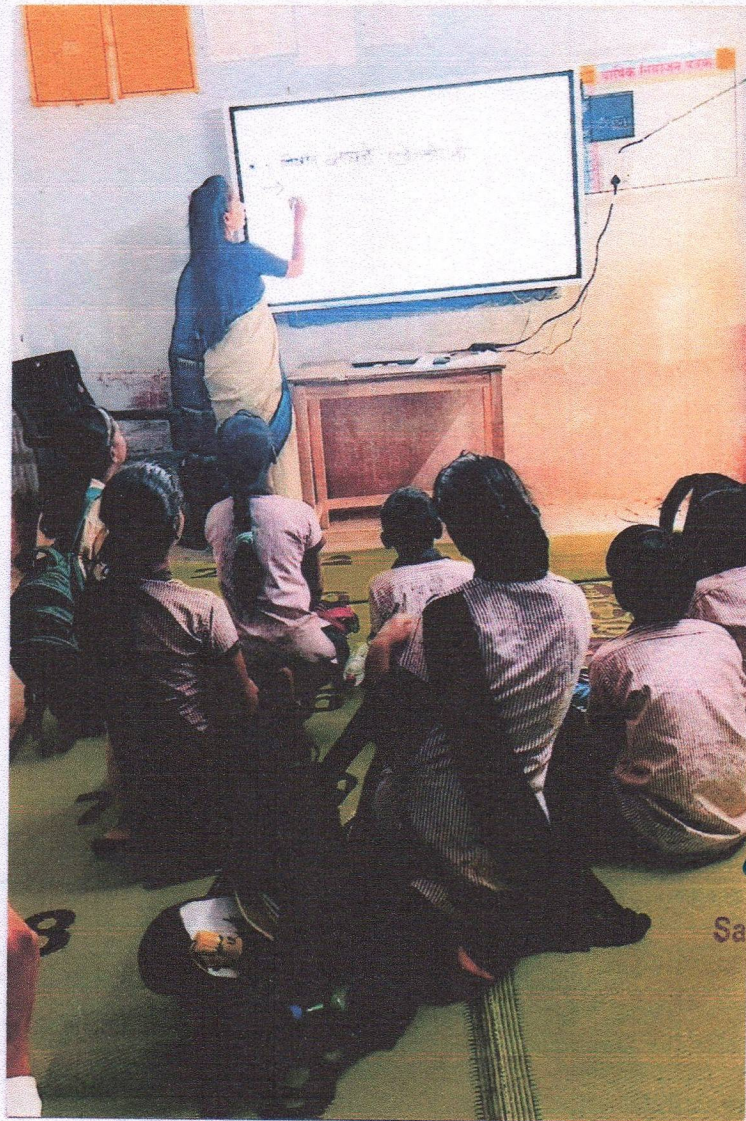
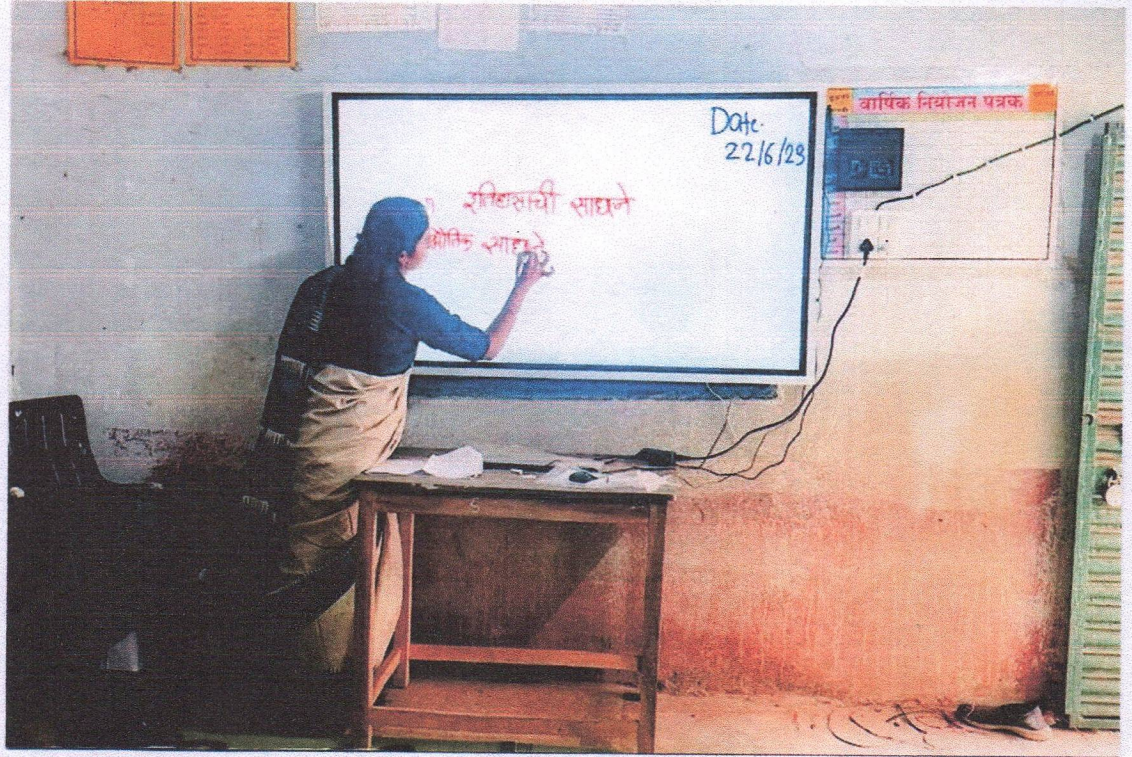

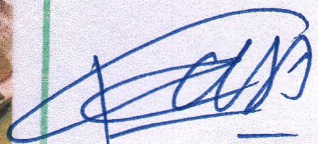
Student Anchoring in Programme

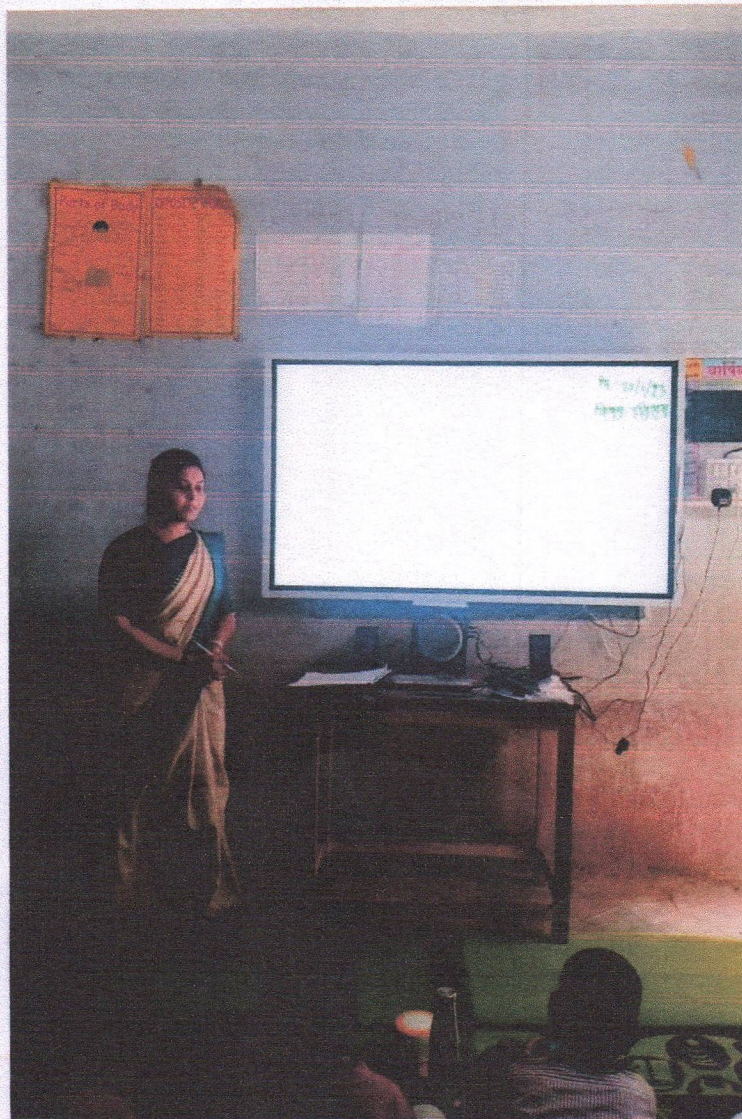
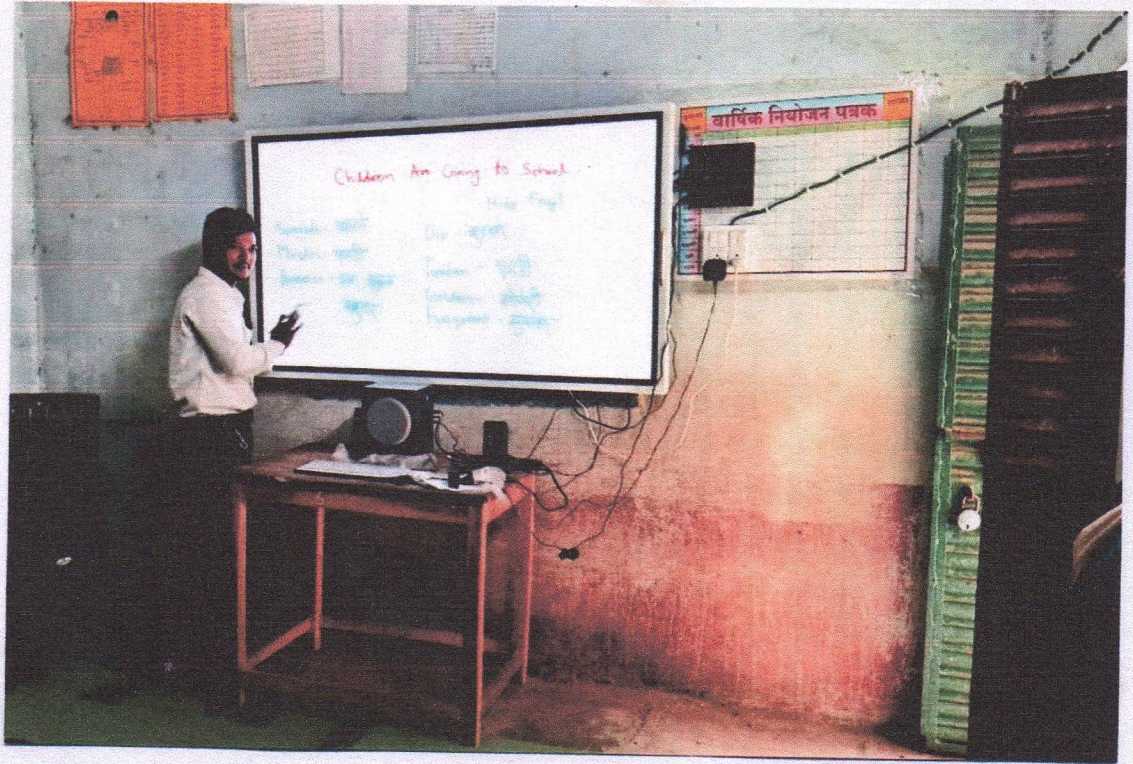

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

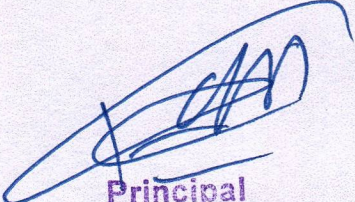

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

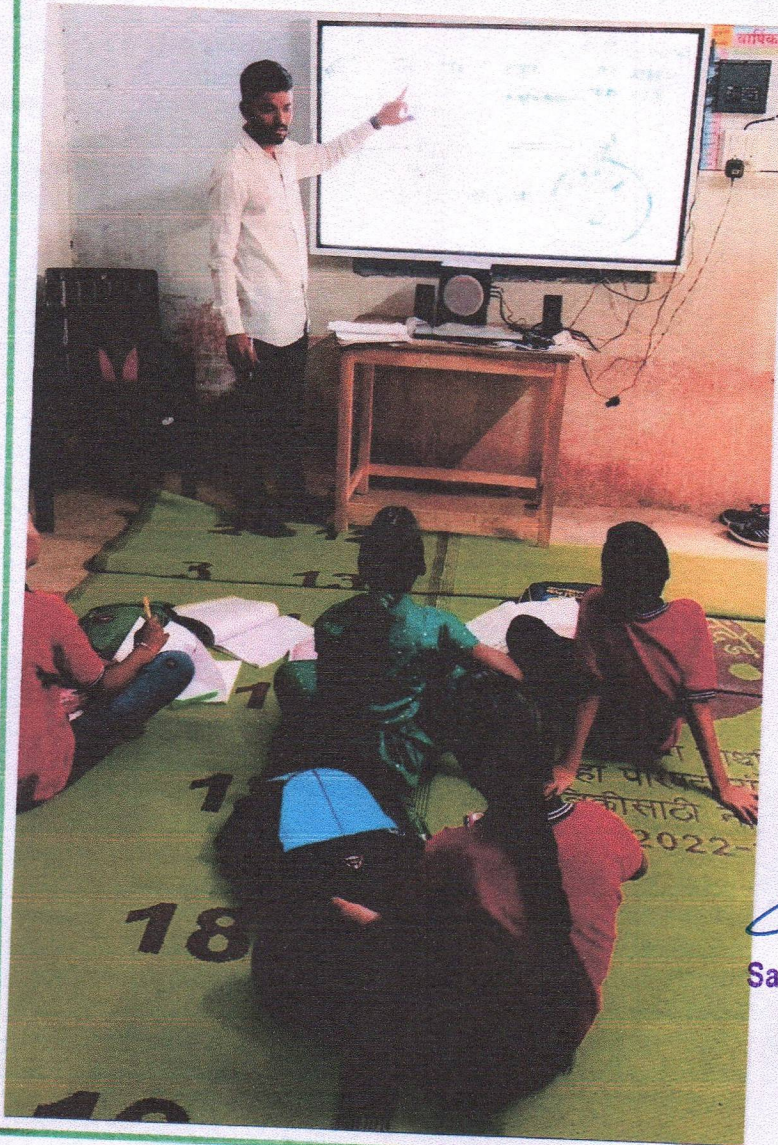

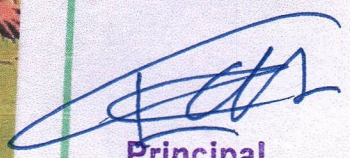

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

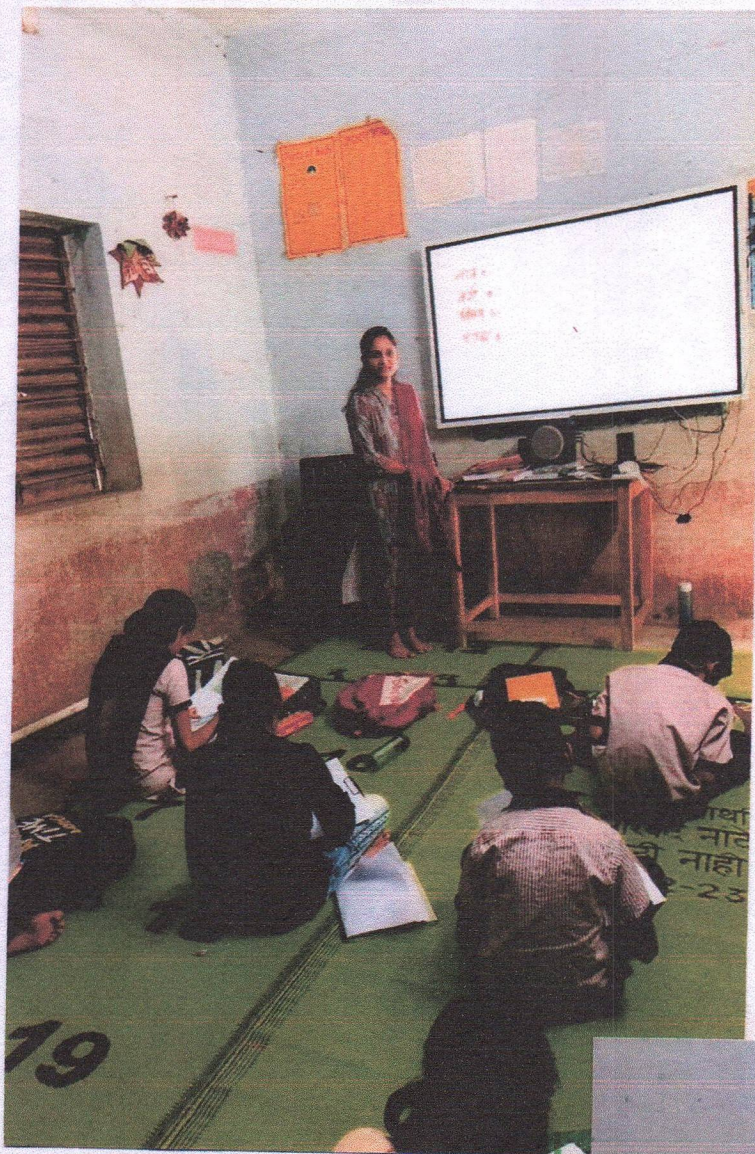

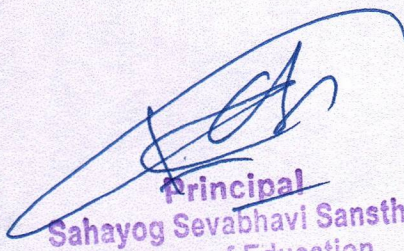

Principal
 Sahayog Sevabhavi Sanstha
 College of Education
 Vishnupuri, Nanded.

Principal
Sahayog Sevabhavi Sanstha
College of Education
Vishnupuri, Nanded.

